

*Η προστασία των προσωπικών
δεδομένων στις διαδικασίες
αφερεγγυότητας: Προβληματισμοί
και Προκλήσεις*

*Ελευθέριος Τρανάκος, Δικηγόρος, M.Sc. in Banking & Finance
Law, Υποψήφιος Διδάκτωρ με γνωστικό αντικείμενο το
Δίκαιο Αφερεγγυότητας & το Δημόσιο Δίκαιο στο Τμήμα
Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου
Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών*

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

**Β. ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ,
ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ
ΑΝΑΚΥΠΤΟΥΝ ΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ**

**Γ. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ:
ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΒΑΣΙΚΕΣ
ΑΡΧΕΣ, ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ**

**Δ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ &
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ:
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΤΟΜΗΣ**

**Ε. ΕΠΙΛΟΓΟΣ: ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ,
ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- ❖ Η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του σύγχρονου νομικού πολιτισμού, ιδίως μετά την καθιέρωση του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (GDPR) (ΕΕ) 2016/679. Στο πλαίσιο των διαδικασιών αφερεγγυότητας, το ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς οι διαδικασίες αυτές συνεπάγονται την επεξεργασία - με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων - μεγάλου όγκου δεδομένων, τα οποία σχετίζονται με τα εμπλεκόμενα πρόσωπα (π.χ. οφειλέτες, πιστωτές, σύνδικοι/διαχειριστές αφερεγγυότητας, δικαστικές και διοικητικές αρχές κλπ.) και την αλληλεπίδραση αυτών.
- ❖ Οι διαδικασίες αφερεγγυότητας, όπως προβλέπονται από το οικείο θεσμικό πλαίσιο (Ν. 4738/2020), εξυπηρετούν ποικίλους και εναλλακτικούς σκοπούς, οι οποίοι σχετίζονται με την διασφάλιση των συμφερόντων των πιστωτών, των οφειλετών και της οικονομίας εν γένει. Παραδείγματος χάριν, ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών και η εξυγιαντική διαδικασία έχουν ως κύριο στόχο την οικονομική αναδιάρθρωση των οφειλετών και τη διατήρηση των βιώσιμων επιχειρήσεων αντίστοιχα, ενώ, αντιθέτως, η πτωχευτική διαδικασία προσανατολίζεται πρωτίστως στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών μέσω της ρευστοποίησης της περιουσίας του οφειλέτη και της διανομής του προϊόντος στους δικαιούχους, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την προάσπιση της ασφάλειας και της σταθερότητας του οικονομικού συστήματος.
- ❖ Για την πραγμάτωση των στόχων τους, οι διαδικασίες αφερεγγυότητας, προϋποθέτουν αναπόφευκτα την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των εμπλεκόμενων προσώπων. Ειδικότερα: συλλογή, καταχώριση, οργάνωση, διάρθρωση, αποθήκευση, χρήση, κοινολόγηση με διαβίβαση, διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης κλπ. Τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνουν οικονομικές πληροφορίες, αλλά ενδεχομένως και ευαίσθητες πληροφορίες, όπως στοιχεία υγείας. Η αναγκαιότητα αυτή της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων προσώπων, υπό το πρίσμα των διαδικασιών αφερεγγυότητας, συχνά συγκρούεται με την προστασία των σχετικών δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων μερών και με τον σεβασμό της ιδιωτικότητας αυτών. Επομένως, κρίνεται σκόπιμη η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της πραγματοποίησης των σκοπών των διαδικασιών αφερεγγυότητας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων προσώπων, με την ταυτόχρονη κατοχύρωση των σχετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, ενώ παράλληλα αποτελεί πρόκληση με έντονη θεωρητική και πρακτική σημασία.

Β. ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ, ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΑΝΑΚΥΠΤΟΥΝ ΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο νέος Κώδικας Αφερεγγυότητας (Ν. 4738/2020) σε εναρμόνιση με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Οδηγία (1023/2019)

- ❖ Το νέο θεσμικό πλαίσιο της έννομης τάξης μας (Ν. 4738/2020) σχετικά με την διαχείριση και την αντιμετώπιση των καταστάσεων οικονομικής αδυναμίας, αποτελεί προσπάθεια εναρμόνισης της νομοθεσίας μας με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2019/1023 για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και την εν γένει βελτίωση των διαδικασιών αφερεγγυότητας που αφορούν τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα.
- ❖ Με τον Ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» καταργήθηκε ο προγενέστερος Πτωχευτικός Κώδικας (Ν. 3588/2007), καθώς και μια σειρά λοιπών νομοθετικών κειμένων που αφορούσαν επιμέρους διαδικασίες αφερεγγυότητας, οι οποίες προηγουμένως ήταν διασπασμένες και διασκορπισμένες σε ειδικότερα νομοθετήματα (βλ. ενδ. Ν. 4469/2017, Ν. 3869/2010, Ν. 4307/2014 κλπ.).
- ❖ Ο Ν. 4738/2020 πρόκειται για ένα ενιαίο και ολιστικό νομοθετικό κείμενο, υπό την «στέγη» του οποίου έχουν συμπεριληφθεί και ομαδοποιηθεί πλέον όλες οι επιμέρους διαδικασίες αφερεγγυότητας (πτώχευση, εξυγίανση κλπ.) αλλά και λοιπές ρυθμίσεις που σχετίζονται με τις διαδικασίες αυτές, όπως π.χ. οι διατάξεις για τους διαχειριστές αφερεγγυότητας, για τους ευάλωτους οφειλέτες κλπ.
- ❖ Το ισχύον δίκαιο αφερεγγυότητας (Ν. 4738/2020, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του) αποτελεί ένα ενιαίο νομοθέτημα για εμπόρους και μη εμπόρους και συγκεντρώνει τις διαδικασίες που αποσκοπούν είτε στην πρόληψη και αποφυγή της αφερεγγυότητας είτε στην αντιμετώπισή της.
- ❖ Τα βασικά χαρακτηριστικά του Νόμου θα μπορούσαν να συνοψισθούν ως εξής: α) Ενιαία ενσωμάτωση όλων των διαδικασιών αφερεγγυότητας (προληπτικών/προπτωχευτικών/πτωχευτικών), β) Υιοθέτηση διαδικασιών που αποβλέπουν στην απαλλαγή από τα χρέη και στην παροχή δεύτερης ευκαιρίας στους οφειλέτες, γ) Ενίσχυση της χρήσης νέων τεχνολογιών (π.χ. Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας κλπ.), δ) Ενδυνάμωση των πλαισίων πρόληψης της πτώχευσης και οικονομικής αναδιάρθρωσης και ε) Απλοποίηση, βελτίωση και επιτάχυνση των διαδικασιών διαχείρισης και αντιμετώπισης της αφερεγγυότητας.

Η δομή του Ν. 4738/2020

Ο νόμος διαρθρώνεται σε πέντε βιβλία και ειδικότερα:

α) Το Πρώτο Βιβλίο για την πρόληψη της αφερεγγυότητας, (άρθρα 1-74 Ν. 4738/2020).

β) Το Δεύτερο Βιβλίο για την πτώχευση, (άρθρα 75-211 Ν. 4738/2020).

γ) Το Τρίτο Βιβλίο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τους ευάλωτους οφειλέτες, (άρθρα 212-226 Ν. 4738/2020).

δ) Το Τέταρτο Βιβλίο για τους διαχειριστές αφερεγγυότητας, (άρθρα 227-262 Ν. 4738/2020).

ε) Το Πέμπτο Βιβλίο που περιλαμβάνει τις κοινές, τελικές και μεταβατικές διατάξεις, (άρθρα 263-308 Ν. 4738/2020).

Το μωσαϊκό των διαδικασιών αφερεγγυότητας

- ❖ **Ο ηλεκτρονικός μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης κινδύνου αφερεγγυότητας:** Η πρόληψη της αφερεγγυότητας εμφανίζεται στα άρθρα 1-4 του Ν. 4738/2020, με τα οποία επιδιώκεται «η θέσπιση διαδικασίας πρόσβασης οφειλετών σε σαφή και διαφανή εργαλεία έγκαιρης προειδοποίησης, τα οποία μπορούν να εντοπίζουν περιστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε αφερεγγυότητα, καθώς και να επισημαίνουν στον οφειλέτη την ανάγκη άμεσης αντίδρασης». Αυτό επιτυγχάνεται μέσω του σχετικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, έπειτα από πρωτοβουλία του οφειλέτη.
- ❖ **Ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών:** Αποτελεί μία ολιστική και βιώσιμη λύση για ιδιώτες, επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες, καθώς και για νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δεν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό αλλά ασκούν οικονομική δραστηριότητα, για τη συνολική ρύθμιση των οφειλών τους προς το Δημόσιο, Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, τράπεζες και servicers. Παράλληλα, παρέχει τη δυνατότητα ρύθμισης οφειλών και υπέρ τρίτων που εισπράττονται από τη φορολογική διοίκηση.
- ❖ **Η διαδικασία εξυγίανσης:** Αποτελεί συλλογική προπτωχευτική διαδικασία, που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με την επικύρωση της συμφωνίας από το αρμόδιο δικαστήριο. Η συμφωνία εξυγίανσης δύναται να έχει ως αντικείμενο οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη.
- ❖ **Η πτώχευση:** Αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη με τη ρευστοποίηση του συνόλου της περιουσίας του οφειλέτη ή επιμέρους λειτουργικών συνόλων αυτής ή των κατ' ιδίαν περιουσιακών του στοιχείων και στην επιστροφή παραγωγικών μέσων σε δυνητικά παραγωγικές χρήσης το συντομότερο δυνατό.
- ❖ **Ο θεσμός της απαλλαγής του οφειλέτη από τα χρέη του:** Προβλέπεται αυτοδίκαιη απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του, η οποία επέρχεται έπειτα από 36 μήνες από την κήρυξη της πτώχευσης ή την καταχώρηση του ονόματος ή της επωνυμίας του οφειλέτη στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας.

Το Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας (ΗΜΦ)

- ❖ Το ΗΜΦ αποτελεί μία ηλεκτρονική πλατφόρμα η οποία σχεδιάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους. Συγκεκριμένα: Σχεδιασμός από τη ΓΓΧΤΔΙΧ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Υλοποίηση από τη ΓΓΠΣΨΔ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
- ❖ Προβλέπεται στο άρθρο 213 του Ν. 4738/2020. Εντός του Μητρώου δύναται να πραγματοποιηθούν οι κάτωθι ενέργειες:
 - α) Δημοσίευση αναφορικά με Αιτήσεις Εξυγίανσης**
 - β) Δημοσίευση αναφορικά με Αιτήσεις Πτώχευσης**
 - γ) Δημιουργία αίτησης Πτώχευσης Μικρού και Μεγάλου Αντικειμένου
 - δ) Δημιουργία αίτησης Πτώχευσης Μεγάλου Αντικειμένου η οποία έχει εκκινήσει με φυσική παρουσία σε Πρωτοδικείο.
- ❖ Το ΗΜΦ αποτελεί την επίσημη ηλεκτρονική πλατφόρμα μέσω της οποίας εξυπηρετούνται οι διατυπώσεις δημοσιότητας βασικών διαδικασιών αφερεγγυότητας (Πτώχευση/Εξυγίανση/Απαλλαγή). Στοχεύει στη διασφάλιση της διαφάνειας, την έγκαιρη ενημέρωση των ενδιαφερομένων μερών και την αποτελεσματική παρακολούθηση των σχετικών διαδικασιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία και οι δημοσιεύσεις που καταχωρούνται στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας είναι δημόσια διαθέσιμα στον καθένα.

Σύνοψη διαδικασιών αφερεγγυότητας: Βασικά σημεία, στόχοι και αριθμητικά στοιχεία

- ❖ Οι επιμέρους διαδικασίες αφερεγγυότητας διέπονται από την αρχή της κατανομής των έργων.
- ❖ Κάθε διαδικασία υπηρετεί μία από τις διεθνώς αναγνωρισμένες «πτωχευτικές λειτουργίες»:

Η σημασία του δικαίου αφερεγγυότητας

Το δίκαιο αφερεγγυότητας αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αντιμετώπιση της υπερχρέωσης, προσφέροντας θεσμικά εργαλεία ρευστοποίησης, εξυγίανσης, ρύθμισης ή απαλλαγής από τα χρέη. Παράλληλα, συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία της οικονομίας, προστατεύοντας τα συμφέροντα των πιστωτών, των οφειλετών, αλλά και το γενικότερο κοινωνικό συμφέρον, στηρίζοντας τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Πρόσφατα στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αφερεγγυότητας*

Ιδιωτικό χρέος: Από 110% του ΑΕΠ (2019) → σε 93,3% (2023).

Χρέος νοικοκυριών: Από 55,4% του ΑΕΠ (2019) → σε 40,9% (2023) → σε 38,8% (2024).

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs): Από 92 δισ. € (2019) → σε 67 δισ. € (τέλη 2024).

* Ανακοίνωση Γραφείου Τύπου Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2 Σεπτεμβρίου 2025

Γ. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ, ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Η ταχύτατη ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει διευκολύνει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων σε πρωτοφανή κλίμακα. Παρά τα σημαντικά οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία που συνεπάγεται η αυξανόμενη χρήση της Πληροφορικής και οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, ταυτόχρονα εγείρουν σοβαρούς κινδύνους που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών. Η αποτελεσματική προστασία των προσωπικών δεδομένων καθίσταται, επομένως, βασική προϋπόθεση για την επίτευξη ισορροπίας ανάμεσα στην τεχνολογική πρόοδο και την διασφάλιση των σχετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων των υποκειμένων δεδομένων.

Νομικό πλαίσιο - Το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται σε διεθνές, ενωσιακό και εθνικό επίπεδο

- Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία.
- Άρθρο 12 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Άρθρο 17 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων εντάσσεται στην γενικότερη προστασία της ιδιωτικής ζωής.
- Το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται ρητώς στο άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
- Το άρθρο 16 της Συνθήκης της Λισαβόνας επιβάλλει την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο σύνολο των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η προστασία των προσωπικών δεδομένων προβλέπεται επίσης στο άρθρο 8 ΕΣΔΑ, ως ιδιαίτερη πτυχή του εκεί κατοχυρωμένου δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή.
- Το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται στο άρθρο 9Α του Συντάγματος.
- Στη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων συγκαταλέγονται ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ), ο ν. 4624/2019 (Περιλαμβάνει μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ), ο ν. 2472/1997 καθώς και ο ν. 3471/2006 στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ, GDPR)

- ❖ Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/679 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, ήτοι ο Γενικός Κανονισμός για τη Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ), τέθηκε σε εφαρμογή στις 25 Μαΐου του 2018 και αντικατέστησε την Οδηγία 95/46/ΕΚ.
- ❖ Ο ΓΚΠΔ εκσυγχρόνισε τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία δεδομένων, καθιστώντας την κατάλληλη για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων της ψηφιακής εποχής. Ο Κανονισμός θεσπίζει κανόνες που αφορούν την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων και κανόνες που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσωπικών δεδομένων.
- ❖ Ο Κανονισμός διατηρεί τις κύριες έννοιες και ρυθμίσεις της Οδηγίας 95/46, όπως η έννοια των προσωπικών δεδομένων, του υποκειμένου των δεδομένων, του υπευθύνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία, του αποδέκτη, της επεξεργασίας, του αρχείου (συστήματος αρχειοθέτησης), της συγκατάθεσης. Επιπλέον εμπλουτίζει τις ρυθμίσεις της καταργηθείσας Οδηγίας και προσθέτει νέες, ενισχύοντας τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας και ενδυναμώνοντας τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων.
- ❖ Ο Κανονισμός αποτελεί επιστέγασμα της σύγχρονης ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και εξυπηρετεί την ομοιόμορφη και συνεκτική εφαρμογή του στα κράτη-μέλη της ΕΕ. Με την ενίσχυση των δικαιωμάτων των υποκειμένων, την αυστηροποίηση των υποχρεώσεων των υπευθύνων επεξεργασίας και τα ιδιαίτερα υψηλά πρόστιμα που προβλέπει, ο Κανονισμός αφύπνισε σε πρωτοφανή βαθμό την ευαισθητοποίηση γύρω από την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Μέσα από τις διατάξεις του αναδεικνύονται και κατοχυρώνονται θεμελιώδεις ευρωπαϊκές αξίες και θεσμικές αρχές, όπως η λογοδοσία, η ακρίβεια, η διαφάνεια, η ασφάλεια και η αναλογικότητα.

Πεδίο Εφαρμογής και βασικοί ορισμοί (αρ.2,3,4 ΓΚΠΔ)

- ❖ Προσωπικό δεδομένο είναι κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»). Το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.
- ❖ Ο Κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη ή μη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο/σύστημα αρχειοθέτησης (ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής).
- ❖ Με τον Κανονισμό προστατεύονται μόνο τα φυσικά πρόσωπα, όσο ζουν, και όχι τα νομικά πρόσωπα. Ωστόσο, ενδεχομένως, σε κάποιες περιπτώσεις (π.χ. όταν το όνομα του νομικού προσώπου προέρχεται από το όνομα φυσικού προσώπου) ορισμένοι κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων να εφαρμόζονται και σε πληροφορίες που αναφέρονται σε νομικά πρόσωπα.
- ❖ Εδαφικό πεδίο εφαρμογής: Ο Κανονισμός εφαρμόζεται για την προστασία των προσωπικών δεδομένων είτε ο υπεύθυνος επεξεργασίας (ή ο εκτελών την επεξεργασία) είναι εγκατεστημένος (κριτήριο της εγκατάστασης) στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε όχι (κριτήριο της στόχευσης). Η εδαφική εφαρμογή του Κανονισμού αφορά συγκεκριμένη επεξεργασία και όχι το πρόσωπο του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία. Συνεπώς είναι δυνατόν από τις επεξεργασίες προσωπικών δεδομένων που ενεργεί ο ίδιος υπεύθυνος επεξεργασίας, άλλες να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ και άλλες όχι.
- ❖ «Επεξεργασία»: Κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.
- ❖ «Κατάρτιση προφίλ»: Οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνίσταται στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση ορισμένων προσωπικών πτυχών ενός φυσικού προσώπου, ιδίως για την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν την απόδοση στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα, την αξιοπιστία, τη συμπεριφορά, τη θέση ή τις μετακινήσεις του εν λόγω φυσικού προσώπου.

- ◇ «Ψευδωνυμοποίηση»: Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο.
- ◇ «Ανωνυμοποίηση»: Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων.
- ◇ «Υπεύθυνος επεξεργασίας»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα' όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους.
- ◇ «Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας»: Δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας, οι οποίοι καθορίζουν από κοινού τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας.
- ◇ «Εκτελών την επεξεργασία»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας.
- ◇ «Τρίτος»: Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή φορέας, με εξαίρεση το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τον εκτελούντα την επεξεργασία και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
- ◇ «Αποδέκτης»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, στα οποία κοινολογούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές που ενδέχεται να λάβουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο συγκεκριμένης έρευνας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους δεν θεωρούνται ως αποδέκτες' η επεξεργασία των δεδομένων αυτών από τις εν λόγω δημόσιες αρχές πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες προστασίας των δεδομένων ανάλογα με τους σκοπούς της επεξεργασίας.
- ◇ «Παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»: Η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία.

Αρχές Νομιμότητας Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων (αρ. 5 ΓΚΠΔ)

- ❖ **Η αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας.** Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη αρχή, τα δεδομένα πρέπει να υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία, με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων. Η διαφάνεια απαιτεί η ενημέρωση του υποκειμένου να είναι συνοπτική, εύκολα προσβάσιμη, κατανοητή, με σαφή και απλή διατύπωση.
- ❖ **Η αρχή του περιορισμού του σκοπού,** σύμφωνα με την οποία, τα δεδομένα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και να μην υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο με τους σκοπούς αυτούς
- ❖ **Η αρχή της αναλογικότητας («ελαχιστοποίηση των δεδομένων»),** σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα θα πρέπει να είναι πρόσφορα, συναφή και αναγκαία για τους επιδιωκόμενους σκοπούς επεξεργασίας.
- ❖ **Η αρχή της ακρίβειας των δεδομένων,** σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα θα πρέπει να είναι ακριβή, να επικαιροποιούνται και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την άμεση διόρθωση ή διαγραφή ανακριβών σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς επεξεργασίας δεδομένων.
- ❖ **Η αρχή του καθορισμού της χρονικής διάρκειας της επεξεργασίας («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης»),** σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα πρέπει να τηρούνται σε μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για την επίτευξη των σκοπών της επεξεργασίας.
- ❖ **Η αρχή της «ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας»,** σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ασφάλεια και προστασία τους από παράνομη επεξεργασία, απώλεια, καταστροφή ή φθορά τους.
- ❖ **Η αρχή της λογοδοσίας του υπευθύνου επεξεργασίας,** σύμφωνα με την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τον ΓΚΠΔ ενώπιον των εποπτικών αρχών και των δικαστηρίων.

Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (αρ. 6 ΓΚΠΔ)

Σύμφωνα με το άρθρο 6 ΓΚΠΔ, η επεξεργασία είναι σύννομη μόνον εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ♦ **το υποκείμενο έχει δώσει τη συγκατάθεσή του** για την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων για έναν ή περισσότερους σκοπούς,
- ♦ η επεξεργασία είναι αναγκαία για την **εκτέλεση σύμβασης** της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για τη λήψη μέτρων πριν τη σύναψη της σύμβασης κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου των δεδομένων,
- ♦ η επεξεργασία είναι αναγκαία για την **εκπλήρωση εκ του νόμου υποχρέωσης** του υπευθύνου επεξεργασίας,
- ♦ η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη **διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος** του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου,
- ♦ η επεξεργασία είναι αναγκαία για την **εκτέλεση έργου δημοσίου συμφέροντος ή άσκησης δημόσιας εξουσίας** που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, και
- ♦ η επεξεργασία είναι απαραίτητη **για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος**, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί.

Τα δικαιώματά των πολιτών (υποκειμένων των δεδομένων) στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ

Επιγραμματικά τα δικαιώματα αυτά είναι τα εξής:

- ❖ **Δικαίωμα ενημέρωσης και διαφάνεια (άρθρα 12-14 ΓΚΠΔ):** Είναι το δικαίωμα να γνωρίζει το υποκείμενο ποιος επεξεργάζεται τα δεδομένα του, ποια είναι αυτά και για ποιον λόγο. Οι οργανισμοί που επεξεργάζονται δεδομένα του πρέπει να του παρέχουν σαφείς πληροφορίες σε απλή γλώσσα.
- ❖ **Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 15 ΓΚΠΔ):** Το δικαίωμα να ζητήσει το υποκείμενο πρόσβαση στα προσωπικά του δεδομένα που διαθέτει ένας οργανισμός.
- ❖ **Δικαίωμα διόρθωσης (άρθρο 16 ΓΚΠΔ):** Έχει το υποκείμενο το δικαίωμα να ζητήσει τη διόρθωση ανακριβών προσωπικών δεδομένων και συμπλήρωσης ελλιπών στοιχείων.
- ❖ **Δικαίωμα διαγραφής («δικαίωμα στη λήθη») (άρθρο 17 ΓΚΠΔ):** Το δικαίωμα να ζητήσει το υποκείμενο τη διαγραφή προσωπικών του δεδομένων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όπως όταν τα δεδομένα δεν είναι πλέον απαραίτητα, έχει ανακαλέσει τη συγκατάθεσή του, τα δεδομένα έχουν υποβληθεί σε παράνομη επεξεργασία, κ.ο.κ. Στο πλαίσιο αυτού του δικαιώματος υφίσταται η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, να ζητήσει να διαγραφούν προσωπικά του δεδομένα από κατάλογο αποτελεσμάτων μηχανής αναζήτησης.
- ❖ **Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας (άρθρο 18 ΓΚΠΔ):** Το δικαίωμα να ζητήσει το υποκείμενο τον περιορισμό της επεξεργασίας των προσωπικών του δεδομένων όταν αμφισβητείται η ακρίβειά τους, η επεξεργασία είναι παράνομη, τα δεδομένα δεν χρειάζονται πλέον στον υπεύθυνο επεξεργασίας, υπάρχουν αντιρρήσεις ως προς την αυτοματοποιημένη επεξεργασία.
- ❖ **Δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων (άρθρο 20 ΓΚΠΔ):** Το δικαίωμα να ζητήσει το υποκείμενο τη μεταφορά των δεδομένων του σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας.
- ❖ **Δικαίωμα εναντίωσης (άρθρο 21 ΓΚΠΔ):** Το δικαίωμα να εναντιωθεί το υποκείμενο στην επεξεργασία προσωπικών του δεδομένων από έναν οργανισμό, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται το δημόσιο συμφέρον.
- ❖ **Δικαίωμα στη μη αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ (άρθρο 22 ΓΚΠΔ):** Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά με παρόμοιο τρόπο.

Υποχρεώσεις Υπεύθυνου Επεξεργασίας και Εκτελούντος την επεξεργασία

- ◊ Ευθύνη για τη λήψη των κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων
- ◊ Προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού
- ◊ Συνεργασία με κατάλληλους εκτελούντες και υποεκτελούντες την επεξεργασία
- ◊ Τήρηση αρχείων δραστηριοτήτων επεξεργασίας
- ◊ Συνεργασία με την Εποπτική Αρχή
- ◊ Υποχρέωση ασφαλούς επεξεργασίας δεδομένων
- ◊ Κοινολόγηση της παραβίασης των προσωπικών δεδομένων στην Εποπτική Αρχή και στο υποκείμενο των δεδομένων
- ◊ Εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων
- ◊ Ορισμός Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO), υπό προϋποθέσεις: **α)** η επεξεργασία διενεργείται από δημόσια αρχή ή φορέα, εκτός από δικαστήρια που ενεργούν στο πλαίσιο της δικαστικής τους αρμοδιότητας, **β)** οι βασικές δραστηριότητες του υπευθύνου επεξεργασίας συνιστούν πράξεις επεξεργασίας οι οποίες απαιτούν τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων των δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα, λόγω της φύσης, του πεδίου εφαρμογής και/ή των σκοπών τους, **γ)** οι βασικές δραστηριότητες του υπευθύνου επεξεργασίας συνιστούν μεγάλης κλίμακας επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων ή δεδομένων που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα. Ο DPO ενημερώνει και συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τους υπαλλήλους που επεξεργάζονται τα δεδομένα για τις υποχρεώσεις τους, συνεργάζεται με την εποπτική αρχή κλπ.

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα πρόκειται για συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη δημόσια Αρχή (άρθρο 9Α του Συντάγματος) που έχει ως αποστολή της την εποπτεία της εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ), του νόμου 4624/2019, του νόμου 3471/2006 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά. Τα καθήκοντα της Αρχής προβλέπονται στο άρθρο 57 του ΓΚΠΔ και στο άρθρο 13 του ν. 4624/2019. Ενδεικτικά: Έλεγχος, εποπτεία για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων με παροχή κατευθύνσεων και επιβολή κυρώσεων.

Δ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΤΟΜΗΣ

- ❖ Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στις εν λόγω διαδικασίες αποτελεί αναγκαίο και αναπόσπαστο στοιχείο της λειτουργίας τους.
- ❖ Στις διαδικασίες αφερεγγυότητας, η επεξεργασία τόσο των οικονομικών όσο και άλλων δεδομένων του οφειλέτη (π.χ. δεδομένων που αφορούν την προσωπική του κατάσταση, την κατάσταση της υγείας του κλπ.) γίνεται με στόχο την αξιολόγηση της οικονομικής του κατάστασης και την επίτευξη του αντίστοιχου σκοπού της κάθε διαδικασίας, όπως είναι η πρόληψη της αφερεγγυότητας, η αναδιάρθρωση των οφειλών ή η ρευστοποίηση της περιουσίας.
- ❖ Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η τεχνολογία και τα ηλεκτρονικά μέσα, τα οποία χρησιμοποιούνται για την καταγραφή, αποθήκευση, διαβίβαση, κοινολόγηση και διαχείριση των δεδομένων των υποκειμένων στις διαδικασίες αφερεγγυότητας, υποστηρίζοντας την εφαρμογή των σχετικών διαδικασιών. Σκοπός είναι η βελτίωση της διαφάνειας, της δημοσιότητας και της αμεσότητας των διαδικασιών.

Άρθρο 212 Ν.
4738/2020

Οι διαδικασίες του παρόντος νόμου υποβοηθούνται, ως ειδικότερα ορίζεται, από ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας και ανταλλαγής δεδομένων (ΗΜΦ, Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Εξωδικαστικής Ρύθμισης κλπ.).

Άρθρο 214 Ν.
4738/2020

Η Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Εξωδικαστικής Ρύθμισης Οφειλών, το Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας και το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥΠΠ) διαλειτουργούν και ανταλλάσσουν πληροφορίες με βάσεις δεδομένων του δημόσιου τομέα ή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με τα ηλεκτρονικά συστήματα πλειστηριασμών («ΗΛ.ΣΥ.ΠΛΕΙΣ.»), καθώς και με κάθε άλλο ηλεκτρονικό σύστημα δημοσίου φορέα ή υπηρεσίες από το οποίο απαιτείται η παροχή πληροφοριών.

Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και διαδικασίες αφερεγγυότητας σε διαρκή αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση

Οι διαδικασίες αφερεγγυότητας είναι εκ φύσεως άρρηκτα συνδεδεμένες με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως του οφειλέτη. Η πρόοδος και η ολοκλήρωσή τους προϋποθέτουν τη διαρκή επεξεργασία των δεδομένων αυτών, εκ μέρους των πιστωτών, των δικαστικών και των διοικητικών αρχών, των δημοσίων και των ιδιωτικών φορέων. Ενδεικτικά, υπό το πρίσμα του εφαρμοστέου θεσμικού πλαισίου που διέπει τις διαδικασίες αυτές, μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα παραδείγματα επεξεργασίας δεδομένων:

**Ηλεκτρονικός
μηχανισμός
έγκαιρης
προειδοποίησης
οφειλετών**

- Η αίτηση υπαγωγής στον μηχανισμό παρέχει άδεια από τον ενδιαφερόμενο προς την εποπτεύουσα αρχή (Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα & Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους) για την αναζήτηση, την πρόσβαση, τη συλλογή, την επεξεργασία και τη διασταύρωση δεδομένων που τον αφορούν προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο του κινδύνου αφερεγγυότητας, να κατατάξει τον ενδιαφερόμενο κλπ. (άρθρο 2 παρ.2 Ν. 4738/2020)

**Εξωδικαστικός
μηχανισμός
ρύθμισης
οφειλών**

- Υποβολή της αίτησης από τον οφειλέτη ηλεκτρονικά στην ΓΓΧΤΔΙΧ - Τήρηση δεδομένων του οφειλέτη στην ΓΓΧΤΔΙΧ για τρία (3) χρόνια – Η ΓΓΧΤΔΙΧ ορίζεται ως υπεύθυνος και ως εκτελών την τήρηση και την επεξεργασία (άρθρο 8 παρ.1 Ν. 4738/2020)
- Με την αίτηση ο οφειλέτης παρέχει άδεια στους πιστωτές για κοινοποίηση, επεξεργασία & διασταύρωση δεδομένων που τον αφορούν - Συναινεί σε άρση του τραπεζικού & φορολογικού απορρήτου για τους σκοπούς της διαδικασίας (άρθρο 12 παρ.1. Ν.4738/2020)

**Πτώχευση -
Εξυγίανση**

- Στο ΗΜΦ καταχωρούνται δημοσιεύσεις (π.χ. απόφαση πτώχευσης, διαπιστωτική πράξη απαλλαγής από τα χρέη, ολοκλήρωση λόγο παραίτησης από το δικόγραφο κλπ.) σχετικές με την εξυγίανση και την πτώχευση, οι οποίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και προσωπικά δεδομένα των οφειλετών φυσικών προσώπων που είναι προσβάσιμες στον καθένα (ονομ/νυμο, ΑΦΜ κλπ.) (άρθρο 213 Ν. 4738/2020)
- Όταν η αίτηση πτώχευσης υποβάλλεται από τον οφειλέτη ηλεκτρονικά μέσω του ΗΜΦ, ως προς τα στοιχεία που ευρίσκονται σε βάσεις δεδομένων του δημόσιου τομέα ή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η αίτηση περιλαμβάνει συναίνεση πρόσβασης στα αρχεία αυτά για κάθε πρόσωπο με έννομο συμφέρον, καθώς και συναίνεση για άρση του τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου (άρθρο 79 παρ.6 Ν. 4738/2020)

Εμβαθύνοντας σε επιλεγμένες χαρακτηριστικές περιπτώσεις αλληλεπίδρασης των επιμέρους διαδικασιών αφερεγγυότητας με ζητήματα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: Κρίσιμες προκλήσεις και προβληματισμοί ως προς τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ

I. Ηλεκτρονικός μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης οφειλετών

Νομικό Πλαίσιο – Ενδεικτικές ρυθμίσεις

- ❖ Η αίτηση υπαγωγής στο μηχανισμό παρέχει στην ΓΓΧΤΔΙΧ (εποπτεύουσα αρχή) άδεια από τον ενδιαφερόμενο για την αναζήτηση, την πρόσβαση, τη συλλογή, την επεξεργασία και τη διασταύρωση δεδομένων που τον αφορούν και βρίσκονται στην κατοχή των θεσμικών πιστωτών (Δημόσιο/ΦΚΑ/Χρηματοδοτικοί Φορείς), προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο του κινδύνου αφερεγγυότητας, να κατατάξει τον ενδιαφερόμενο, καθώς και να αποτυπώσει απόψεις και προτάσεις για την αντιμετώπιση του κινδύνου, ήτοι για τους σκοπούς της λειτουργίας του Μηχανισμού. Η αίτηση συνεπάγεται ακόμα την παροχή άδειας για άρση του τραπεζικού και του φορολογικού απορρήτου, η οποία αποτελεί υποχρεωτική ενέργεια στην πλατφόρμα. (άρθρο 2 παρ.2. Ν. 4738/2020, άρθρο 4 παρ.2 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Η αίτηση δεν συνεπάγεται παροχή άδειας για κοινοποίηση του περιεχομένου και των συνοδευτικών στοιχείων της αίτησης, ούτε του αποτελέσματος της κατάταξης του αιτούντος σε επίπεδο κινδύνου αφερεγγυότητας στους θεσμικούς πιστωτές. (άρθρο 4 παρ.3 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της αίτησής του από το μηχανισμό, ο αιτών εφόσον καταταχθεί σε επίπεδο κινδύνου αφερεγγυότητας μέτριο ή υψηλό, δύναται να αιτηθεί την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης από τα αρμόδια Κέντρα Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών (Κ.Ε.Υ.Δ.) ή Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών (Γ.Ε.Υ.Δ.) ή την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από τους αρμόδιους Φορείς Υποστήριξης Οφειλετών, ανάλογα με την ιδιότητα του (αναλόγως δηλαδή για το αν πρόκειται για φυσικό πρόσωπο το οποίο αποκτά ή δεν αποκτά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα ή από ελεύθερο επάγγελμα). Στην περίπτωση αυτή, παρέχει την συναίνεσή του για να δοθεί η πρόσβαση στα δεδομένα του Ηλεκτρονικού Μηχανισμού Έγκαιρης Προειδοποίησης Οφειλετών στους υπαλλήλους ή εκπροσώπους των ανωτέρω φορέων. (άρθρο 3 παρ.2 & άρθρο 4 παρ.2 Ν. 4738/2020, άρθρο 3 παρ.1 ΦΕΚ 61/Β' / 13.1.2022, άρθρο 4 παρ.1 ΦΕΚ 75/Β' / 17.01.2022, άρθρο 4 παρ.6 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Με την υποβολή της αίτησης, αποθηκεύονται στη βάση δεδομένων τα δεδομένα που καταχώρισε ο αιτών, τα δεδομένα του που αντλήθηκαν αυτόματα, καθώς και τα αποτελέσματα των αριθμοδεικτών. (άρθρο 9 παρ.1 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Επιπλέον, με την υποβολή της αίτησης, ο αιτών δίνει τη συναίνεση του όπως ετησίως και για ένα διάστημα τριών (3) ετών μετά την υποβολή της αίτησης, ο Ηλεκτρονικός Μηχανισμός Έγκαιρης Προειδοποίησης Οφειλετών αντλεί τα δεδομένα του αιτούντος αυτόματα από τους θεσμικούς πιστωτές. Με βάση τα στοιχεία αυτά, οι αριθμοδείκτες θα επαναυπολογίζονται ετησίως για ένα διάστημα τριών (3) ετών από την αίτηση και τα ως άνω δεδομένα και τα αποτελέσματα των αριθμοδεικτών θα αποθηκεύονται στη βάση δεδομένων, για την εκπαίδευση του αλγορίθμου και την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των υποστηρικτικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών. (άρθρο 9 παρ.2 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Τα στοιχεία που συλλέγονται, με βάση τα όσα αναφέρονται παραπάνω, διατηρούνται μέχρι και πέντε έτη (5) από την υποβολή της αίτησης. Μετά το διάστημα αυτό, τα στοιχεία θα ανωνυμοποιούνται και θα αποθηκεύονται σε βάση δεδομένων, για στατιστικούς - πληροφοριακούς λόγους. (άρθρο 9 παρ.3 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Η ΓΓΧΤΔΙΧ ορίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας των ανωτέρω δεδομένων. (άρθρο 9 παρ.4 ΦΕΚ 76/Β' / 17.01.2022)
- ❖ Στην περίπτωση που ο αιτών ζητήσει την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης από τα αρμόδια Κέντρα/Γραφεία ή από τους αρμόδιους φορείς, όλα τα στοιχεία που τον αφορούν θα τηρούνται σύμφωνα με την Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων της ΓΓΧΤΔΙΧ. (άρθρο 6 παρ.1 ΦΕΚ 61/Β' / 13.1.2022, άρθρο 8 παρ.1 ΦΕΚ 75/Β' / 17.01.2022)

Αρχή περιορισμού του σκοπού: Τα δεδομένα συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς. Η επεξεργασία δεν πρέπει να υπερβαίνει το σκοπό της. Δεν τηρείται η αρχή του περιορισμού του σκοπού, όταν δεν εξασφαλίζεται ότι η επεξεργασία πραγματοποιείται μόνο για τον συγκεκριμένο σκοπό. Επιπρόσθετα, η επεξεργασία πρέπει να διενεργείται κατά τρόπο που να μην παραβιάζει τις ελευθερίες και τα δικαιώματα του υποκειμένου και να γίνεται με προσήλωση στον συγκεκριμένο σκοπό που εξυπηρετεί.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο μηχανισμός προβλέπει δύο σκοπούς αναφορικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του αιτούντος: **α)** Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αφερεγγυότητας, την κατάταξη του ενδιαφερομένου και την διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων και **β)** Για την εκπαίδευση του αλγορίθμου και για την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των υποστηρικτικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Οι θεσμικοί πιστωτές ενημερώνουν την πλατφόρμα (αποστολή δεδομένων αιτούντος) με οικονομικά στοιχεία και προσωπικά δεδομένα του ενδιαφερόμενου (οφειλές, χρηματοοικονομικά προϊόντα, καταθέσεις, περιουσιακά στοιχεία κλπ.). Η ενδεχόμενη χρήση των δεδομένων αυτών που διαβιβάζουν στην πλατφόρμα οι θεσμικοί πιστωτές για άλλο σκοπό (π.χ. λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης) πέρα από τους ρητώς προβλεπόμενους, υπερβαίνει τον θεμιτό σκοπό της επεξεργασίας.

Δικαίωμα μη υποβολής σε αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, δικαίωμα στην ανθρώπινη παρέμβαση: Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά με παρόμοιο τρόπο. Πρόκειται για αποφάσεις που αξιολογούν προσωπικές πτυχές του υποκειμένου, όπως την οικονομική φερεγγυότητά του.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο προσδιορισμός του κινδύνου αφερεγγυότητας του αιτούντος και η κατάταξη του λαμβάνει χώρα με αυτοματοποιημένο τρόπο, μέσω της χρήσης σχετικού αλγορίθμου και αριθμοδεικτών, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, επηρεάζοντας σημαντικά το υποκείμενο των δεδομένων. Επιβάλλεται, ως αντιστάθμισμα, η πρόβλεψη εγγυήσεων, υπό το πρίσμα των οποίων ο υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων θα εφαρμόζει κατάλληλα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των έννομων συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, όπως π.χ. η εξασφάλιση της ανθρώπινης παρέμβασης και προφανώς η ειδική ενημέρωση του υποκειμένου για αυτά. => **Αρχή της διαφάνειας της επεξεργασίας/Υποχρέωση Ενημέρωσης.**

Αρχή περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης: Τα δεδομένα μπορούν να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της επεξεργασίας τους. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξειδικεύει τους χρόνους τήρησης των δεδομένων, ανάλογα με τους διάφορους σκοπούς επεξεργασίας που πραγματοποιεί.

Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψιν το χρονικό διάστημα διατήρησης των δεδομένων με βάση το οικείο θεσμικό πλαίσιο, προκειμένου να επιτευχθεί εναρμόνιση με τις επιταγές τη ανωτέρω αρχής, κρίνεται σκόπιμη η εξειδίκευση του χρόνου τήρησης των δεδομένων ανά σκοπό της διαδικασίας, ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια, η αναλογικότητα και η πλήρης συμμόρφωση με τον Κανονισμό. Ειδικότερα, για την εκπλήρωση του βασικού σκοπού του μηχανισμού, δηλαδή την εκτίμηση της οικονομικής αφερεγγυότητας του αιτούντος κλπ., τα δεδομένα θα πρέπει να διατηρούνται μόνο για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ενδεικτικά έως έξι (6) μήνες από την υποβολή της αίτησης. Μετά την παρέλευση του ανωτέρω διαστήματος και για χρονικό διάστημα μέχρι και πέντε (5) έτη από την υποβολή της αίτησης, τα δεδομένα θα μπορούσαν να τηρούνται αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς βελτίωσης του αλγορίθμου και αποτίμησης της αποτελεσματικότητας των υποστηρικτικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση εφαρμογής κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, προκειμένου να περιορίζεται η δυνατότητα ταυτοποίησης του αιτούντος. Τέλος, μετά την πενταετία, τα δεδομένα θα πρέπει να υφίστανται πλήρη ανωνυμοποίηση και να διατηρούνται μόνο για στατιστικούς και πληροφοριακούς λόγους. Η τριμερής αυτή προσέγγιση ενισχύει τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα της επεξεργασίας, διασφαλίζει την τήρηση της αρχής περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης και συνδυάζει αποτελεσματικά την προστασία των υποκειμένων με την ανάγκη βελτίωσης της λειτουργίας του μηχανισμού.

Αρχή νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας: Το υποκείμενο δεδομένων θα πρέπει να γνωρίζει την ύπαρξη κινδύνων, κανόνων, εγγυήσεων και δικαιωμάτων σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων του και πώς να ασκεί τα δικαιώματά του.

Στην προκειμένη περίπτωση, η διασύνδεση του μηχανισμού με πολλαπλές βάσεις δεδομένων και η μαζική διαβίβαση προσωπικών δεδομένων σε ένα σύνθετο περιβάλλον επεξεργασίας εγείρει ουσιώδεις κινδύνους, τους οποίους ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να γνωρίζει.=> **Υποχρέωση για τη λήψη κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που θωρακίζουν την ασφαλή επεξεργασία των δεδομένων.**

Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων: Η επεξεργασία θα πρέπει να αφορά τα απολύτως απαραίτητα δεδομένα για την επίτευξη του σκοπού της (ποσοτικό και ποιοτικό κριτήριο).

Εν προκειμένω, στο πλαίσιο του μηχανισμού αξιοποιούνται εκτεταμένα οικονομικά, φορολογικά, τραπεζικά και λοιπά προσωπικά στοιχεία του αιτούντος, γεγονός που μπορεί να υπερβαίνει το όριο του αναγκαίου και να εγείρει ζητήματα ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

Αρχή της Λογοδοσίας/Υποχρέωση Ενημέρωσης: Η υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να επιδεικνύει και να αποδεικνύει συμμόρφωση με τον Κανονισμό τόσο απέναντι στα υποκείμενα των δεδομένων, όσο και απέναντι στις Εποπτικές Αρχές. Η υποχρέωση λογοδοσίας αναλύεται στις επιμέρους υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, (υποχρέωση ενημέρωσης, τήρηση των αρχών επεξεργασίας, ορισμό υπευθύνου προστασίας δεδομένων κλπ.). Παράλληλα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον Κανονισμό π.χ. Θέσπιση γραπτών πολιτικών προστασίας δεδομένων, διαθέσιμες στα υποκείμενα.

Στην προκειμένη περίπτωση, μολονότι στο θεσμικό πλαίσιο αναφέρεται ότι εφαρμόζεται η Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων της ΓΓΧΤΔΙΧ, όταν ο αιτών ζητά υπηρεσίες υποστήριξης από τα αρμόδια Κέντρα/Γραφεία ή τους φορείς υποστήριξης, ως προς τα στοιχεία που τον αφορούν, στην πράξη δεν προκύπτει με σαφήνεια αν η σχετική πολιτική είναι πράγματι διαθέσιμη στα υποκείμενα, ούτε αν έχουν δημοσιοποιηθεί τα στοιχεία του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, του οποίου ο ορισμός προβλέπεται ως υποχρεωτικός.

Νομικές βάσεις επεξεργασίας: Η παράλληλη – ταυτόχρονη εφαρμογή διαφορετικών νομικών βάσεων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, επιτρέπεται μόνο αν χρησιμοποιούνται στο σωστό πλαίσιο και ιδίως εφόσον εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς επεξεργασίας, ενώ για τον ίδιο σκοπό επεξεργασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει εξ αρχής να επιλέξει μία συγκεκριμένη νομική βάση, την πλέον κατάλληλη σε σχέση με τον συγκεκριμένο σκοπό. (Βλ. χαρακτηριστικά την υπ' αριθμ. 30/2023 απόφαση της Αρχής)

Εν προκειμένω, στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των σκοπών επεξεργασίας της παρούσας διαδικασίας αφερεγγυότητας, διαπιστώνεται μια εναλλαγή στην επιλογή των νομικών βάσεων επεξεργασίας, ακόμα και στην περίπτωση που αφορούν τον ίδιο σκοπό. Χαρακτηριστικά, όσον αφορά τον σκοπό εκπαίδευσης του αλγορίθμου και αποτίμησης της αποτελεσματικότητας των υποστηρικτικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών, εντοπίζεται η συνύπαρξη περισσότερων νομικών βάσεων επεξεργασίας, μολονότι σχετίζονται με την εξυπηρέτηση του ίδιου σκοπού:

A) Διακρίνουμε **συγκατάθεση του Υποκειμένου** όπως ετησίως και για ένα διάστημα τριών (3) ετών μετά την υποβολή της αίτησης, ο Ηλεκτρονικός Μηχανισμός Έγκαιρης Προειδοποίησης Οφειλετών αντλεί τα δεδομένα του αιτούντος αυτόματα από τους θεσμικούς πιστωτές και

B) **Επεξεργασία που διενεργείται σύμφωνα με νομική υποχρέωση την οποία υπέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας,** αναφορικά με την διατήρηση των δεδομένων που συλλέγονται μέχρι και πέντε έτη (5) από την υποβολή της αίτησης.

II. Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών

Νομικό Πλαίσιο – Ενδεικτικές ρυθμίσεις

- ❖ Υποβολή της αίτησης από τον οφειλέτη ηλεκτρονικά στην ΓΓΧΤΔΙΧ με τη χρήση της σχετικής Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας. Τα δεδομένα του οφειλέτη τηρούνται στη βάση δεδομένων της ΓΓΧΤΔΙΧ για τρία (3) χρόνια από τη λήξη της εκτέλεσης της σύμβασης αναδιάρθρωσης ή αν η αίτηση του οφειλέτη δεν καταλήξει σε σύμβαση αναδιάρθρωσης, τα δεδομένα του διαγράφονται από το ηλεκτρονικό αρχείο της ΓΓΧΤΔΙΧ τρία (3) χρόνια μετά την υποβολή τους. Η ΓΓΧΤΔΙΧ ορίζεται ως υπεύθυνος και ως εκτελών την τήρηση και την επεξεργασία των δεδομένων. (άρθρο 8 παρ.1 Ν. 4738/2020)
- ❖ Η αίτηση του οφειλέτη για την ρύθμιση των οφειλών του περιλαμβάνει μεταξύ άλλων προσωπικά δεδομένα που τον αφορούν: Ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, ΑΦΜ, τηλέφωνο, πλήρη στοιχεία συζύγου και εξαρτωμένων μελών, οικονομικά στοιχεία κλπ., καθώς και οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, στοιχείο ή πληροφορία, την οποία κρίνει σημαντική (π.χ. δεδομένα υγείας, κοινωνικής κατάστασης κλπ.). (άρθρο 9 παρ.1 Ν. 4738/2020, άρθρο 10 παρ.1,3 Ν.4738/2020)
- ❖ Με την αίτηση παρέχεται από τον οφειλέτη άδεια για κοινοποίηση στους συμμετέχοντες πιστωτές, επεξεργασία και διασταύρωση από αυτούς των δεδομένων του που περιλαμβάνονται στην αίτηση, όσο και άλλων δεδομένων του που βρίσκονται στην κατοχή των συμμετεχόντων πιστωτών για τους σκοπούς της διαδικασίας εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών. Η άδεια συνεπάγεται ακόμα την άρση του τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου, αλλά και την κοινοποίηση σε όλους τους συμμετέχοντες πιστωτές, του περιεχομένου και των συνοδευτικών και υποστηρικτικών στοιχείων και εγγράφων της αίτησης. (άρθρο 12 παρ.1 Ν. 4738/2020)
- ❖ Σε περίπτωση αίτησης φυσικού προσώπου παρέχεται επιπρόσθετα και άδεια ανάκτησης, η οποία περιλαμβάνει και τα στοιχεία και έγγραφα που αφορούν τον ή τη σύζυγο ή τον συμβίο ή τη συμβία του οφειλέτη και τα εξαρτώμενα μέλη. Ο σύζυγος ή η σύζυγος ή ο συμβίος ή η συμβία και τα εξαρτώμενα μέλη συνυπογράφουν την αίτηση για την παροχή της παραπάνω άδειας ανάκτησης (άρθρο 12 παρ.3 Ν. 4738/2020)
- ❖ Όταν περισσότεροι του ενός χρηματοδοτικοί φορείς έχουν ή διαχειρίζονται ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έναντι του ίδιου οφειλέτη, ως προς τον οποίον υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των οικονομικών του υποχρεώσεων, αυτοί μπορεί να συνεργάζονται, προκειμένου να επεξεργαστούν και να υποβάλουν στον οφειλέτη κοινή πρόταση, με σκοπό την εξεύρεση βιώσιμης λύσης. Προς τον σκοπό τούτο, τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να ανταλλάσσουν μεταξύ τους όσες πληροφορίες απαιτούνται, προκειμένου να αξιολογήσουν τη βιωσιμότητα του οφειλέτη και να διαμορφώσουν τους όρους της κοινής πρότασης, την οποία θα υποβάλουν (άρθρο 30 παρ.1 Ν. 4738/2020)
- ❖ Η πρόταση ρύθμισης προκύπτει αυτοματοποιημένα – με τη χρήση σχετικού αλγορίθμου - από υπολογιστικό εργαλείο (περ. ζ' της παρ. 2 του άρθρου 71 ή της παρ. 2Α του άρθρου 71 Ν. 4738/2020)

Αρχή περιορισμού του σκοπού: Τα δεδομένα συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς. Η επεξεργασία δεν πρέπει να υπερβαίνει το σκοπό της. Δεν τηρείται η αρχή του περιορισμού του σκοπού, όταν δεν εξασφαλίζεται ότι η επεξεργασία πραγματοποιείται μόνο για τον συγκεκριμένο σκοπό. Επιπρόσθετα, η επεξεργασία πρέπει να διενεργείται κατά τρόπο που να μην παραβιάζει τις ελευθερίες και τα δικαιώματα του υποκειμένου και να γίνεται με προσήλωση στον συγκεκριμένο σκοπό που εξυπηρετεί.

Στην προκειμένη περίπτωση, παρά τη ρητή αναφορά στο Νόμο ότι η επεξεργασία των δεδομένων του οφειλέτη διενεργείται αποκλειστικά με σκοπό την εξωδικαστική ρύθμιση των οφειλών του, στην πράξη παρατηρείται εκτροπή και υπέρβαση του σκοπού αυτού, καθώς αποτελεί συχνό φαινόμενο οι θεσμικοί πιστωτές να επεξεργάζονται τα δεδομένα αυτά για την επιδίωξη διαφορετικών σκοπών, προς ίδιον όφελος π.χ. Για την λήψη μέτρων ατομικής ή συλλογικής εκτέλεσης σε βάρος του οφειλέτη.

Δικαίωμα μη υποβολής σε αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, δικαίωμα στην ανθρώπινη παρέμβαση: Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά με παρόμοιο τρόπο..

Στην προκειμένη περίπτωση, η προτεινόμενη ρύθμιση οφειλών παράγεται αποκλειστικά μέσω υπολογιστικού εργαλείου, με τη χρήση σχετικού αλγορίθμου, ο οποίος λαμβάνει υπόψιν τα οικονομικά δεδομένα του οφειλέτη, που έχουν καταχωρισθεί στην σχετική αίτησή του, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, επηρεάζοντας σημαντικά το υποκείμενο των δεδομένων. Χαρακτηριστικά, με τον τρόπο αυτό καθίσταται επί της ουσίας αδύνατη η αξιολόγηση τυχόν ειδικότερων παραμέτρων και σύνθετων συνθηκών, κατά το στάδιο της διαμόρφωσης της πρότασης ρύθμισης. Επιβάλλεται, ως αντιστάθμισμα, η πρόβλεψη εγγυήσεων, υπό το πρίσμα των οποίων ο υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων θα εφαρμόζει κατάλληλα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των έννομων συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, όπως π.χ. η εξασφάλιση της ανθρώπινης παρέμβασης και προφανώς η ειδική ενημέρωση του υποκειμένου για αυτά. => **Αρχή της διαφάνειας της επεξεργασίας/Υποχρέωση Ενημέρωσης.**

Αρχή περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης: Τα δεδομένα μπορούν να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της επεξεργασίας τους. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξειδικεύει τους χρόνους τήρησης των δεδομένων, ανάλογα με τους διάφορους σκοπούς επεξεργασίας που πραγματοποιεί.

Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο που προβλέπει το χρονικό διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η τριετής διατήρηση των δεδομένων του οφειλέτη μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εμφανίζεται δυσανάλογη σε σχέση με τον αρχικό σκοπό συλλογής και επεξεργασίας. Δεδομένου ότι με την περάτωση της διαδικασίας ο σκοπός της εξωδικαστικής ρύθμισης των οφειλών έχει εξαντληθεί, η περαιτέρω διατήρηση των δεδομένων στερείται πρακτικής χρησιμότητας και αντίκειται στην αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης.

Αρχή νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας/Αρχή της Λογοδοσίας/Δικαίωμα Ενημέρωσης/Υποχρέωση για τη λήψη κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που θωρακίζουν την ασφαλή επεξεργασία των δεδομένων: Το υποκείμενο δεδομένων θα πρέπει να γνωρίζει κάθε πληροφορία σχετική με την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων, καθώς και την ύπαρξη τυχόν κινδύνων, κανόνων, εγγυήσεων και δικαιωμάτων σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων του και πώς να ασκεί τα δικαιώματά του.

Στην προκειμένη περίπτωση, η διασύνδεση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας με πολλαπλές βάσεις δεδομένων και η μαζική διαβίβαση προσωπικών δεδομένων σε ένα σύνθετο περιβάλλον επεξεργασίας εγείρει ουσιώδεις κινδύνους, τους οποίους ο οφειλέτης θα πρέπει να γνωρίζει. Για παράδειγμα, η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ χρηματοδοτικών φορέων, υπό προϋποθέσεις, με σκοπό «την εξεύρεση βιώσιμης λύσης» μέσω της υποβολής κοινής πρότασης στον οφειλέτη για ρύθμιση των οφειλών του, αν και θεμιτή, ενδέχεται να ελλοχεύει κινδύνους υπέρμετρης συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων χωρίς σαφή οριοθέτηση του εύρους τους. Επιπλέον, τυχόν ελλιπής ενημέρωση του οφειλέτη σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων του από τους πιστωτές του, μπορεί να υπονομεύσει την αρχή της διαφάνειας και να περιορίσει την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του. Σημειώνεται ακόμα ότι δεν προκύπτει με σαφήνεια αν έχει ορισθεί Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, ούτε ότι έχουν δημοσιοποιηθεί τα στοιχεία του, παρά το γεγονός ότι ο ορισμός του είναι υποχρεωτικός.

Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων: Η επεξεργασία θα πρέπει να αφορά τα απολύτως απαραίτητα δεδομένα για την επίτευξη του σκοπού της (ποσοτικό και ποιοτικό κριτήριο).

Εν προκειμένω, η εξωδικαστική διαδικασία ρύθμισης οφειλών απαιτεί την επεξεργασία πλήθους οικονομικών, τραπεζικών, φορολογικών και εν γένει προσωπικών στοιχείων του οφειλέτη, υπερβαίνοντας ενδεχομένως τα απολύτως απαραίτητα δεδομένα που χρειάζονται για την επίτευξη του σκοπού της.

Νομικές βάσεις επεξεργασίας: Η παράλληλη – ταυτόχρονη εφαρμογή διαφορετικών νομικών βάσεων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, επιτρέπεται μόνο αν χρησιμοποιούνται στο σωστό πλαίσιο και ιδίως εφόσον εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς επεξεργασίας, ενώ για τον ίδιο σκοπό επεξεργασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει εξ αρχής να επιλέξει μία συγκεκριμένη νομική βάση, την πλέον κατάλληλη σε σχέση με τον συγκεκριμένο σκοπό. (Βλ. χαρακτηριστικά την υπ' αριθμ. 30/2023 απόφαση της Αρχής)

Εν προκειμένω, στο πλαίσιο εξυπηρέτησης του σκοπού επεξεργασίας της παρούσας διαδικασίας αφερεγγυότητας, διαπιστώνεται μια εναλλαγή στην επιλογή των νομικών βάσεων επεξεργασίας, παρά το γεγονός ότι αφορούν τον ίδιο σκοπό. Ενδεικτικά, στο πλαίσιο της επεξεργασίας των δεδομένων με σκοπό την εξωδικαστική ρύθμιση των οφειλών:

A) Διακρίνουμε **συγκατάθεση του Υποκειμένου** για την άρση του φορολογικού και του τραπεζικού του απορρήτου και

B) **Επεξεργασία που διενεργείται σύμφωνα με νομική υποχρέωση την οποία υπέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας,** αναφορικά με την διατήρηση των δεδομένων που συλλέγονται μέχρι και τρία έτη (3) από την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

III. Πτώχευση/Εξυγίανση – Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας (ΗΜΦ)

Νομικό Πλαίσιο – Ενδεικτικές ρυθμίσεις

- ◊ Ο σύνδικος λαμβάνει γνώση των επιστολών, τηλεομοιοτυπιών και μηνυμάτων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που απευθύνονται προς τον οφειλέτη, εφόσον κατά την κρίση του έχουν σχέση με την πτώχευση. (άρθρο 143 Ν. 4738/2020)
- ◊ Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΗΜΦ τηρείται στις υποδομές της ΓΓΠΣΨΔ και η πρόσβαση γίνεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή της ιστοσελίδας της ΓΓΧΤΔΙΧ. Το ΗΜΦ, τα στοιχεία του οποίου είναι δημόσια διαθέσιμα, επιτρέπει την εκτέλεση με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας πολλών ενεργειών, πράξεων, πληροφοριών, αποφάσεων και διατάξεων της πτωχευτικής διαδικασίας, αλλά και των άλλων διαδικασιών του νόμου, όπως είναι η εξυγίανση. Εντός του μητρώου δύναται να πραγματοποιηθούν δημοσιεύσεις που σχετίζονται με την πτωχευτική και την εξυγιαντική διαδικασία, αλλά και να δρομολογηθεί η ηλεκτρονική υποβολή αίτησης πτώχευσης (μεγάλου ή μικρού αντικειμένου). (άρθρο 1 & 2 ΦΕΚ 5107/Β/9-9-2024, άρθρο 213 Ν. 4738/2020)
- ◊ Στο πλαίσιο των σχετικών διαδικασιών αφερεγγυότητας διατίθενται προς δημοσίευση μέσω της Πλατφόρμας πάνω από εβδομήντα (70) Πράξεις, Προσκλήσεις και αποφάσεις (π.χ. διαπιστωτική πράξη απαλλαγής, απόφαση πτώχευσης κλπ.). (άρθρο 6 ΦΕΚ 5107/Β/9-9-2024)
- ◊ Εφόσον η αίτηση πτώχευσης εκ μέρους του οφειλέτη γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του ΗΜΦ, τα έγγραφα μπορούν να υποβάλλονται σε ηλεκτρονικό αντίγραφο. Ως προς τα απαιτούμενα στοιχεία που ευρίσκονται σε βάσεις δεδομένων του δημόσιου τομέα ή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η αίτηση περιλαμβάνει συναίνεση πρόσβασης στα αρχεία αυτά για κάθε πρόσωπο με έννομο συμφέρον καθώς και συναίνεση για άρση του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων, καθώς και του φορολογικού απορρήτου. Την ίδια συναίνεση πρόσβασης σε κάθε πρόσωπο με έννομο συμφέρον παρέχει ο οφειλέτης και ως προς κατατεθέντα συνοδευτικά έγγραφα. (άρθρο 79 παρ.6 Ν. 4738/2020)
- ◊ Διαχειριστής Πλατφόρμας: Στέλεχος Δημοσίου (ΓΓΠΣΨΔ, ΓΓΧΤΔΙΧ) με δικαιώματα παραμετροποίησης και διαχείρισης της Πλατφόρμας και των χρηστών της Πλατφόρμας (ανάθεση ρόλων κ.λπ.). (άρθρο 4 παρ.1 περ. (στ) ΦΕΚ 5107/Β/9-9-2024)
- ◊ Τα διαθέσιμα στο ΗΜΦ στοιχεία χρησιμοποιούνται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες για τη συλλογή και συγκέντρωση δεδομένων για διαδικασίες του παρόντος νόμου, καταναμημένα ανά είδος διαδικασίας, τουλάχιστον όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία: τον αριθμό των διαδικασιών για τις οποίες υποβλήθηκε αίτηση, τη μέση διάρκεια των διαδικασιών κλπ. (άρθρο 215 παρ.1 Ν. 4738/2020)
- ◊ Η ΓΓΧΤΔΙΧ μεριμνά για τη συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με τον αριθμό των επιχειρηματιών που, μετά την υποβολή τους σε διαδικασία που οδηγεί στην απαλλαγή συστήνουν νέα επιχείρηση, τον αριθμό των θέσεων εργασίας που χάθηκαν κλπ. (άρθρο 215 παρ.2 Ν. 4738/2020)
- ◊ Η Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Εξωδικαστικής Ρύθμισης Οφειλών, το ΗΜΦ και το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης διαλειτουργούν και ανταλλάσσουν πληροφορίες με βάσεις δεδομένων του δημόσιου τομέα ή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με τα ηλεκτρονικά συστήματα πλειστηριασμών, καθώς και με κάθε άλλο ηλεκτρονικό σύστημα δημοσίου φορέα ή υπηρεσίες από το οποίο απαιτείται η παροχή πληροφοριών. (άρθρο 214 Ν. 4738/2020)
- ◊ Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μετά από κοινή εισήγηση της ΓΓΧΤΔΙΧ και της ΓΓΠΣΨΔ, καθορίζονται η διαδικασία τήρησης του ΗΜΦ, τα δικαιώματα, οι όροι και οι διαδικασίες πρόσβασης, το περιεχόμενο και τα δικαιολογητικά αιτήσεων κλπ. (άρθρο 225 παρ.1Α Ν. 4738/2020)

«Ο σύνδικος λαμβάνει γνώση των επιστολών, τηλεομοιοτυπιών και μηνυμάτων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που απευθύνονται προς τον οφειλέτη, **εφόσον κατά την κρίση του έχουν σχέση με την πτώχευση.....**» (άρθρο 143 Ν. 4738/2020)

Προβληματισμοί και προκλήσεις που εγείρονται ως προς την τήρηση θεμελιωδών αρχών επεξεργασίας:

- **Αρχή Νομιμότητας, Αντικειμενικότητας και Διαφάνειας/Υποχρέωση ενημέρωσης:** Τα προσωπικά δεδομένα του πτωχού δεν θα πρέπει να επεξεργάζονται με τρόπο επιζήμιο, απρόβλεπτο κλπ. Έχει δικαίωμα ακριβούς ενημέρωσης σχετικά με την επεξεργασία.
- **Αρχή περιορισμού του σκοπού:** Ο σύνδικος θα πρέπει να επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα του πτωχού που αφορούν αποκλειστικά και μόνο την πτωχευτική διαδικασία και σχετίζονται άμεσα με αυτή.
- **Αρχή της Αναλογικότητας/Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων:** Ο σύνδικος επιβάλλεται να διασφαλίζει ότι η επεξεργασία θα αφορά τα απολύτως απαραίτητα δεδομένα του πτωχού για την επίτευξη των σκοπών της πτώχευσης.
- **Αρχή ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας:** Είναι υποχρέωση του συνδίκου ως υπεύθυνου επεξεργασίας να μεριμνά για την ασφαλή επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του πτωχού με την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων.

Μολονότι ο ΓΚΠΔ ισχύει σε κάθε περίπτωση έχοντας άμεση και «υπερνομοθετική» ισχύ, η συγκεκριμένη διάταξη χρήζει τροποποίησης, καθώς η ασαφής, γενικόλογη και με αόριστες έννοιες διατύπωσή της, δημιουργεί πρακτικές ερμηνευτικές δυσχέρειες. Θα πρέπει να δοθεί με ρητό και σαφή τρόπο έμφαση στην προστασία των προσωπικών δεδομένων του πτωχού, στο πλαίσιο επεξεργασίας τους από τον σύνδικο => Έτσι θα ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου και η νομιμότητα της διαδικασίας, εξαλείφοντας τυχόν αμφισβητήσεις και ασυνέπειες.

Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας – Δημιουργία/Υποβολή Αίτησης Πτώχευσης

➤ Εφόσον η αίτηση γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου Φερεγγυότητας, τα έγγραφα μπορούν να υποβάλλονται σε ηλεκτρονικό αντίγραφο. Ως προς τα απαιτούμενα στοιχεία που ευρίσκονται σε βάσεις δεδομένων του δημόσιου τομέα ή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η αίτηση περιλαμβάνει συναίνεση πρόσβασης στα αρχεία αυτά για κάθε πρόσωπο με έννομο συμφέρον καθώς και συναίνεση για άρση του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων του ν.δ. 1059/1971 (Α' 270), καθώς και του φορολογικού απορρήτου. Την ίδια συναίνεση πρόσβασης σε κάθε πρόσωπο με έννομο συμφέρον παρέχει ο οφειλέτης και ως προς κατατεθέντα συνοδευτικά έγγραφα. (άρθρο 79 παρ.6 Ν. 4738/2020)

- **Υποχρέωση ενημέρωσης του Υποκείμενου/Αρχή της διαφάνειας:** Ο οφειλέτης θα πρέπει να γνωρίζει τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, κατά τρόπο αποκλειστικό και όχι ενδεικτικό. Η πρόβλεψη της διάταξης αναφορικά με την πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα/αρχεία του οφειλέτη σε κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον δημιουργεί ασάφεια ως προς το ποιοι είναι οι τελικοί αποδέκτες, γεγονός που δυσχεραίνει την συμμόρφωση με την αρχή της διαφάνειας. Επίσης θα πρέπει ο οφειλέτης να γνωρίζει το χρονικό διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τα έννομα συμφέροντα που εξυπηρετούνται, τα δικαιώματα του κλπ.
- **Αρχή περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης:** Δεν εξειδικεύεται ο χρόνος τήρησης των δεδομένων.
- **Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων:** Η συναίνεση του οφειλέτη για πρόσβαση ως προς τα απαιτούμενα στοιχεία που ευρίσκονται σε βάσεις δεδομένων του δημόσιου τομέα ή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, σε συνδυασμό με την άρση του τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου, δημιουργεί ένα ευρύ πεδίο επεξεργασίας και συλλογής δεδομένων, το οποίο ενδέχεται να υπερβαίνει τα αναγκαία δεδομένα που απαιτούνται για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- **Αρχή ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας:** Δεδομένης της διασύνδεσης περισσότερων βάσεων δεδομένων και των αλληπάλληλων πράξεων επεξεργασίας (συλλογή, χρήση, διαβίβαση, κοινολόγηση κλπ.) κρίνεται αναγκαία η εγγύηση της ασφαλούς επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων του οφειλέτη με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων. => **Υποχρέωση ασφαλούς επεξεργασίας δεδομένων**

Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας – Δημοσιεύσεις

- ❖ Εντός του ΗΜΦ δύναται να πραγματοποιηθούν δημοσιεύσεις που σχετίζονται με την πτωχευτική και την εξυγιαντική διαδικασία και αφορούν οφειλέτες φυσικά πρόσωπα. (άρθρο 2 ΦΕΚ 5107/Β/9-9-2024, άρθρο 213 Ν. 4738/2020)
- ❖ Από το Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας, στο οποίο καταχωρούνται δημοσιεύσεις σχετικές με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας και τίθενται προς διάδοση/μετάδοση σε απροσδιόριστο αριθμό αποδεκτών και προς κάθε κατεύθυνση, καθίστανται διαθέσιμα/ορατά προσωπικά δεδομένα του οφειλέτη, όπως το ονοματεπώνυμο και ο ΑΦΜ του. Επιπλέον, από το είδος της δημοσίευσης και τη σχετική συνοδευτική περιγραφή, που επίσης είναι δημόσιες διαθέσιμες στον καθένα, είναι δυνατόν να εξαχθούν περαιτέρω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του οφειλέτη, όπως η κατοικία του ή στοιχεία της προσωπικής του κατάστασης κλπ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΣΤΟ ΗΜΦ – ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

Αριθμός Δημοσίευσης	Είδος Δημοσίευσης	Όνομ/νυμο Οφειλέτη	ΑΦΜ Οφειλέτη	Πρωτοδικείο Κατάθεσης	Ειρηνοδικείο Κατάθεσης	Εφετείο Κατάθεσης
XXXX	π.χ. Διαπιστωτική πράξη απαλλαγής	XXXX	XXXX	π.χ. Αθηνών	π.χ. Αθηνών	π.χ. Αθηνών
Γενικός Αριθμός Κατάθεσης Δικογράφου	Ειδικός Αριθμός Κατάθεσης Δικογράφου	Περιγραφή	Ημερομηνία Κατάθεσης	Ημερομηνία Καταχώρισης	Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος Αυτόματης Αναστολής	
XXXX	XXXX	Περιγραφή Δημοσίευσης	XXXX	XXXX	XXXX	

Η δημοσίευση/διάδοση/μετάδοση προσωπικών δεδομένων του οφειλέτη μέσω του ΗΜΦ, υπό το πρίσμα των προβλέψεων του ΓΚΠΔ περί νόμιμης επεξεργασίας:

- **Αρχή περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης:** Τα δεδομένα διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της επεξεργασίας τους. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξειδικεύει τους χρόνους τήρησης των δεδομένων, ανάλογα με τους διάφορους σκοπούς επεξεργασίας που πραγματοποιεί. Εν προκειμένω στο πλαίσιο λειτουργίας του ΗΜΦ αντιλαμβάνεται κανείς ότι όχι μόνο δεν εξειδικεύεται με σαφήνεια το χρονικό διάστημα διατήρησης των δεδομένων του οφειλέτη, αλλά δεν τηρείται στην πράξη οποιοδήποτε χρονικό όριο αποθήκευσης/διατήρησης. Έτσι, τα δεδομένα του οφειλέτη συνεχίζουν να παραμένουν διαθέσιμα επ' αόριστον, ακόμη και όταν έχει εκλείψει ο σκοπός για τον οποίο δημοσιοποιήθηκαν (π.χ. μετά την απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη ή μετά την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας κλπ.). Αρμόδιος να καθορίσει τη διάρκεια αποθήκευσης/διατήρησης των δεδομένων είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας.=> **Υποχρέωση Ενημέρωσης του Υποκειμένου/Άσκηση δικαιώματος διαγραφής/Αρχή της διαφάνειας.**
- **Το «Γερμανικό» συγκριτικό παράδειγμα:** Σε αντιδιαστολή και σε σύγκριση με ότι συμβαίνει στην έννομη τάξη μας, ο Γερμανός νομοθέτης προβλέπει ότι οι πληροφορίες σχετικά με χορήγηση πτωχευτικής απαλλαγής διατηρούνται στο μητρώο φερεγγυότητας μόνον για έξι μήνες. Συνεπώς, ο Γερμανός νομοθέτης εκτιμά ότι, μετά την παρέλευση χρονικού διαστήματος έξι μηνών, τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων υπερσχύουν των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του κοινού να έχει πρόσβαση στις συγκεκριμένες πληροφορίες. (άρθρο 3 παρ.1,2 του Verordnung zu öffentlichen Bekanntmachungen in Insolvenzverfahren im Internet (κανονιστικής πράξης περί των δημόσιων ανακοινώσεων στο διαδίκτυο στο πλαίσιο των διαδικασιών αφερεγγυότητας, ΔΕΕ συνεκδ. υπόθ. C-26/22, C-64/22, απόφ. της 7.12.2023 Προδικαστική παραπομπή).
- **Αρχή περιορισμού του σκοπού:** Ο σκοπός επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων πρέπει να είναι σαφής και νόμιμος, αλλά εξίσου κρίσιμο είναι η επεξεργασία να διενεργείται με τρόπο που να σέβεται τα δικαιώματα του υποκειμένου και να γίνεται με προσήλωση στον συγκεκριμένο σκοπό που εξυπηρετεί. Παραδείγματος χάριν, η άνευ ορίων διατήρηση δεδομένων του οφειλέτη στο ΗΜΦ δύναται να οδηγήσει στην καταστρατήγηση του αρχικού σκοπού της διαφάνειας και δημοσιότητας, καθιστώντας την επεξεργασία δυσανάλογη και ενδεχομένως επιζήμια για τον οφειλέτη.

🔍 Ερμηνευτική Προσέγγιση – Αξιολόγηση των Ρυθμίσεων ως προς τη Συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ

- **Αρχή της Διαφάνειας/Υποχρέωση ενημέρωσης υποκειμένου:** Ο οφειλέτης – υποκείμενο δεδομένων θα πρέπει να γνωρίζει σε σχέση με την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων τους επιδιωκόμενους σκοπούς, την ύπαρξη κινδύνων, κανόνων, εγγυήσεων και δικαιωμάτων, πληροφορίες αναφορικά με την ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας και του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (DPO), το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα, το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε Εποπτική Αρχή κλπ.
- **Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων/Αρχή της λογοδοσίας/Ευθύνη για τη λήψη των κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων/Προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού/Υποχρέωση ασφαλούς επεξεργασίας δεδομένων:** Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να επιδεικνύει και να αποδεικνύει συμμόρφωση με τον Κανονισμό τόσο απέναντι στα υποκείμενα των δεδομένων, όσο και απέναντι στις Εποπτικές Αρχές, Κρίνεται σκόπιμη στο πλαίσιο λειτουργίας του ΗΜΦ η λήψη κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, που θα διασφαλίζουν την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του οφειλέτη με αυστηρούς μηχανισμούς ασφάλειας (π.χ. ανωνυμοποίηση, ψευδωνυμοποίηση, κρυπτογράφηση των υπό επεξεργασία δεδομένων). Παραδείγματος χάριν, θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα απόκρυψης των προσωπικών δεδομένων των οφειλετών μετά την περάτωση της πτωχευτικής διαδικασίας και την απαλλαγή τους από τα χρέη.
- **Το παράδειγμα με τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς:** Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων εξέτασε υπόθεση που αφορούσε στην ανάρτηση προσωπικών δεδομένων οφειλετών στα ηλεκτρονικά συστήματα πλειστηριασμού (ΗΛ.ΣΥ.ΠΛΕΙΣ. – www.eauction.gr). Σε συνέχεια της παρέμβασής της, προς συμμόρφωση με τις αρχές της ελαχιστοποίησης των δεδομένων (άρθρο 5 παρ. 1. γ) του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού (προστασία “by design” και “by default” - άρθρο 25 ΓΚΠΔ), ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείων Αθηνών Πειραιώς Αιγαίου και Δωδεκανήσου, ως υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων, προχώρησε στη δημιουργία εφαρμογής απόκρυψης προσωπικών δεδομένων οφειλετών από το ΗΛ.ΣΥ.ΠΛΕΙΣ. που ενεργοποιείται όταν παύει να υφίσταται ο λόγος εμφάνισής τους στους δημοσιευμένους πλειστηριασμούς (π.χ. σε περίπτωση ματαίωσης, αναστολής). Η Αρχή υπενθυμίζει σε όλους τους υπευθύνους επεξεργασίας την ανάγκη διασφάλισης σε κάθε στάδιο, να υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο τα προσωπικά δεδομένα που είναι απαραίτητα εν όψει του επιδιωκόμενου σκοπού και διενέργειας ελέγχου, κατά περίπτωση, για το εάν ενδείκνυται η λήψη κατάλληλων τεχνικών μέτρων (λ.χ. ψευδωνυμοποίηση). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, εφόσον ο σκοπός μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα, τα οποία συνεπάγονται μικρότερη προσβολή του δικαιώματος των υποκειμένων στην προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, τα μέσα αυτά θα πρέπει να προτιμώνται.

Ε. ΕΠΙΛΟΓΟΣ: ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- ❖ Η προσέγγιση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις διαδικασίες αφερεγγυότητας σε σχέση με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων αναδεικνύει ένα δαιδαλώδες και συχνά ανεπαρκές κανονιστικό περιβάλλον. Η νομοθετική ρύθμιση των ζητημάτων επεξεργασίας και προστασίας προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο των διαδικασιών αφερεγγυότητας χαρακτηρίζεται από ευκαιριακή και αποσπασματική αντιμετώπιση, χωρίς συνεκτικότητα και ολιστική προοπτική. Η ασάφεια των διατυπώσεων, η έλλειψη σταθερών κατευθύνσεων και οι διαφορετικές επιλογές και στοχοθεσίες των επιμέρους ρυθμίσεων οδηγούν σε σύγχυση, πρακτική αβεβαιότητα και δυσχέρειες στην αποτελεσματική προστασία των εμπλεκόμενων μερών.
- ❖ Οι υφιστάμενες παθογένειες αναφορικά με την ουσιαστική προστασία των προσωπικών δεδομένων που υπόκεινται σε επεξεργασία στο πλαίσιο των διαδικασιών αφερεγγυότητας οφείλονται σε έναν συνδυασμό παραγόντων: Καταρχάς, η ανάγκη για ταχεία ενσωμάτωση του Ν. 4738/2020 στην ελληνική έννομη τάξη, στο πλαίσιο της εναρμόνισης με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές επιταγές, περιθωριοποίησε θεμελιώδη ζητήματα που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων και την ασφαλή επεξεργασία τους. Παράλληλα, η υποτίμηση της σημασίας της ιδιωτικότητας και η αντίληψη ότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί δευτερεύουσα παράμετρο σε σχέση με τους πρωτεύοντες στόχους που εξυπηρετούν οι διαδικασίες αφερεγγυότητας, αποδυνάμωσαν περαιτέρω το οικείο θεσμικό πλαίσιο. Τέλος, η προβληματική επιτείνεται από τη χρήση νέων τεχνολογικών εργαλείων, όπως το ΗΜΦ, το οποίο επιτρέπει τη μαζική συλλογή και επεξεργασία δεδομένων χωρίς την πρόβλεψη επαρκών δικλίδων ασφαλείας και εγγυήσεων.
- ❖ Η έλλειψη συνεκτικής και ολιστικής προσέγγισης, σε συνάρτηση με τους παραπάνω προβληματισμούς, καταλήγει έτσι σε ένα κανονιστικό τοπίο που χαρακτηρίζεται από κενά, αντιφάσεις και αβεβαιότητα δικαίου, εις βάρος της ουσιαστικής προστασίας του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

- ❖ Η κύρια πρόκληση έγκειται στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της πραγματοποίησης των στόχων των επιμέρους διαδικασιών αφερεγγυότητας και της ταυτόχρονης θωράκισης των δικαιωμάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων των εμπλεκόμενων μερών. Αυτό προϋποθέτει ότι η επεξεργασία των δεδομένων γίνεται με ασφάλεια, νόμιμα, θεμιτά, διαφανώς, αντικειμενικά και με σεβασμό στην αρχή της αναλογικότητας, εξασφαλίζοντας τόσο την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών όσο και την πλήρη προστασία των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- ❖ Η ενίσχυση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στις διαδικασίες αφερεγγυότητας αποτελεί κρίσιμη προτεραιότητα, δεδομένου ότι η διασφάλιση της ιδιωτικότητας και των σχετικών δικαιωμάτων των εμπλεκόμενων μερών καλούνται να συνυπάρξουν με την ανάγκη διαφάνειας και αποτελεσματικής λειτουργίας των εν λόγω διαδικασιών. Η στοχευμένη αντιμετώπιση των σχετικών προκλήσεων απαιτεί την εφαρμογή ενός συνόλου συνεκτικών, κατάλληλων και αλληλένδετων μέτρων. Ενδεικτικά: **α)** Υιοθέτηση ολοκληρωμένων πολιτικών προστασίας δεδομένων, διαθέσιμες στα υποκείμενα, οι οποίες να καθορίζουν σαφώς τους σκοπούς επεξεργασίας, τα όρια διατήρησης, τις διαδικασίες ελέγχου συμμόρφωσης κλπ., **β)** συστηματική επικοινωνία και συνεργασία με την ΑΠΔΠΧ, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή των προβλέψεων του ΓΚΠΔ και η έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων, **γ)** αναθεώρηση ή τροποποίηση διατάξεων που εγείρουν θεσμικούς και ερμηνευτικούς προβληματισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης συμβατότητα των διαδικασιών με το πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, **δ)** η πρόβλεψη ειδικού νομικού πλαισίου (π.χ. μέσω κατ' εξουσιοδότησης πράξης) που να ρυθμίζει με σαφήνεια τη δημοσιότητα των πράξεων που σχετίζονται με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας, αντιμετωπίζοντας τον προβληματισμό που ανακύπτει από τη διάσπαρτη και δαιδαλώδη σχετική νομοθεσία και συμβάλλοντας στην θωράκιση της ασφάλειας δικαίου, **ε)** λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας, όπως η ψευδωνυμοποίηση, η κρυπτογράφηση, η περιορισμένη πρόσβαση και η τακτική αξιολόγηση κινδύνων, με στόχο την ασφαλή και αναλογική επεξεργασία των δεδομένων.
- ❖ Η εφαρμογή των παραπάνω προτάσεων διασφαλίζει την ισορροπία ανάμεσα στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εμπλεκόμενων μερών και στην αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αφερεγγυότητας, ενισχύοντας ταυτόχρονα την αξιοπιστία και τη θεσμική ακεραιότητα των τελευταίων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ, ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

- <http://www.keyd.gov.gr/>, KEYD site – ΓΓΧΤΔΙΧ
- <https://www.dpa.gr/>
- <https://www.lawspot.gr/>
- Σ. Μαυρίδης, Το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 2024
- Ε. Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, Προσωπικά Δεδομένα Σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων, 2025
- Όψεις του νέου δικαίου της αφερεγγυότητας (Ν. 4738/2020), 30ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, 2023
- Τιντζογλίδου Ν., Οδηγός εφαρμογής GDPR, 2020
- Ευ. Περάκης, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2021
- Οπτικό υλικό επιλεγμένο από διαδικτυακές πηγές: <https://www.smartlockr.io/en/blog/five-years-of-gdpr-an-overview>, <https://www.romania-insider.com/coface-insolvenции-romania-2024>

**ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ**